

Rainbow Row med sine pastelfarvede husfacader er en af de mest fotograferede gader i Charleston.

Sydstatscharme i Charleston

Mondæne sydstatspalæer, tankevækkende museer, byhuse i pasteller og et farverigt køkken med masser af skaldyr og varme krydderier. Charleston i den amerikanske delstat South Carolina er en ideel destination til en (stor)byferie med masser af alsidige oplevelser.

TEKST OG FOTO: JENS HENRIK NYBO - FRI@BERLINGSKEMEDIA.DK

Historien banker konstant på, når man spadserer rundt i de små brostensbelagte gyder i Charlestons gamle bymidte. Mange af husene er hvidmalede og udsmykket med elegante smedejernsbalkoner, der vidner om fordums storhed. Det er en verden til forskel fra det vidtstrakte forstadsområde, som befinder sig uden for den historiske bydel, og som huser omkring 700.000 indbyggere og gør området til det største byområde i South Carolina.

"Landet med den herlige brise" kaldte Kiawah-indianerstammen denne halvø, hvor Charleston blev grundlagt tilbage i 1670. Engelske kolonister blev tilbudt stedet til gengæld for at hjælpe med at bekæmpe en rivaliserende indianerstamme. Halvøen var et ideelt sted at bygge en by. Her blæser nemlig en frisk, salt brise fra havet, som især er en lise i de fugtige og hede sommermåneder.

Byen bærer også tilnavnet "Den Hellige By". Her er nemlig næsten 400 kirker, nogle pompøse og andre helt ydmyge i deres udtryk. I løbet af de første hundrede år efter grundlæggelsen blev Charleston en af kolonitidens rigeste byer i Amerika. Et besøg i The Charleston Museum, som blev grundlagt i 1773 og er landets ældste museum, giver et fortræffeligt indblik i byens historie.

Det søde liv

Der er masser af penge i Charleston, hvilket både skyldes turismen og en boomende hightech-industri. Velstanden kommer ikke mindst til udtryk langs *The Battery,* der ligger ud mod havnen. Her ligger en parade af underskønne palæer med søjler, verandaer og en uforstyrret udsigt over vandet. De dyreste af husene siges at koste op imod 100 millioner kroner.

The Battery er promenaden med de vildt eksklusive og hamrende dyre huse.

McLeod Plantation gemmer sig bag de vældige egetræer.

Byen byder desuden på et væld af gallerier, designbutikker, intime barer og ikke mindst en masse supergode spisesteder.

Det historiske centrum er nem at overskue, og med en udstrækning på et par kilometer på det længste led er de vigtigste seværdigheder inden for gåafstand. Man kan også vælge at lade sig transportere i en af de mange hestevogne, som byen tilbyder turister.

Der er så mange fredede huse i byen, at man nemt kunne bruge dagevis alene på at udforske dem. På mange af facaderne finder man inskriptioner, som i korte træk fortæller historien bag det enkelte hus. Der er en særlig stor koncentration af disse i *French Quarter.*

En interessant detalje ved kvarterets træhuse er den lyseblå farve på balkonernes loft. Ifølge et folkesagn har Charleston igennem tiderne været hjemsøgt af spøgelser, og denne lyseblå farve skulle hjælpe spøgelserne med at slippe fri. En mere sandsynlig forklaring er nok, at beboerne

Fortsættes side 16

Værd at vide

Der er ingen direkte flyvninger mellem Charleston og Danmark. Men man kan nøjes med et enkelt stop undervejs, hvis man mellemlander i en af New Yorks eller Washington DC's lufthavne, hvorfra der er flere daglige afgange til Charleston. Flyvetid fra New York til Charleston ca. 2½ timer.

Charleston ligger i det subtropiske bælte, omtrent på breddegrad med eksempelvis Cairo i Egypten. Derfor er der generelt en mild vinter og en hed og fugtig sommer - især i juli og august. Orkaner forekommer i efteråret. Forår og sensommer er ideelle med varme og er der, hvor der er mindst nedbør.

Prisniveauet i byen er generelt en tand højere end andre steder i provinsen på grund af turismen. Der er et væld af overnatningsmuligheder i alle prislag. Men vær obs på den relativt høje dollarkurs samt de obligatoriske drikkepenge, hvor man normalt ikke giver under 15 procent. Denne post bør indgå i rejsebudgettet.

St. Michaels-kirken er byens ældste.

Charleston har et utal af spændende cocktailbarer med masser af god stemning.

Især i French Quarter i den historiske midtby støder man på elegante og rigt dekorerede dørpartier.

Middleton Place er den ældste anlagte have i USA.

undgår insektangreb indenfor, fordi kræene tror, at loftets farve er himlen og derfor søger væk i det fri.

Viftepalmer og smedejernsporte

Et andet spændende besøg er *Old Exchange & Provost Dungeon,* hvor krigsfanger fra Den Amerikanske Uafhængighedskrig boede under barske vilkår.

Få skridt væk ligger Rainbow Row med de tidligere handelshuse fra 1730'erne, som især er kendt for deres pastelfarvede facader. Husene er flankeret af gamle krogede egetræer - og de karakteristiske høje palmetto-viftepalmer, som indgår i South Carolinas flag.

Stolls Alley længere mod syd har herskabsboliger med imponerende smedejernsporte, og den snoede og vildt charmerende Zig Zag Alley føles nærmest som en gade i en europæisk middelalderby.

Længst mod syd ligger Calhoun Mansion, som er Charlestons største en-families palæ fra 1870'erne. Tæt herpå ligger Nathaniel Russell House, der er opkaldt efter en rig slavehandler. På hver af de fire hjørner af vejkrydset *Four Corners of Law* finder man byens rådhus, retsbygningen, posthuset og St. Michael's Church, der repræsenterer henholdsvis byens, statens, domstolens og Guds lov. Den hvide kirke er i øvrigt den ældste i byen.

Brutal fortid

På trods af at Charleston kan virke så sorgløs i dag, bærer den på en brutal historie. Byen var anløbssted for op imod halvdelen af alle de slavegjorte afrikanere, som kom til Nordamerika, og 60 procent af alle afroamerikanere kan i dag spore en slægtning til byen.

Det helt nye African American Museum er anlagt på Gadsten Wharf, som er nøjagtig det sted, hvor slaverne trådte i land. Gennem omfattende udstillinger af malerier, fotos, genstande, film og andre teknologiske udtryksformer fortælles den grumme historie om de slavegjortes vilkår fra midten af 1700-tallet og frem til ophævelsen af slaveriet i 1865.

Alene bygningen er banebrydende - og har endda et dansk aftryk. Det er nemlig firmaet Petersen Tegl, som har leveret de i alt 170.000 beigefarvede mursten, som beklæder den aflange bygnings ydre. Petersen Tegl har i forløbet haft et nært samarbejde med arkitekten Pei Cobb Freed & Partners i New York, som udbad sig ordren fra det danske teglfirma. Samme arkitekt har i øvrigt tegnet Tivolis nye tilbygning.

Oplevelser uden for byen

Under en times kørsel fra Charleston – ind i landet eller ud mod havet – findes en række spændende udflugtsmål. Strandene frister, især om sommeren, når heden bliver kvælende inde i byen. Strande som Sullivan's Island, Kiawah og Folly er uhyre populære, og de byder på fint sand, som knirker under fødderne.

Man kan næppe have været i sydstaterne uden et besøg i en af de gamle *plantations,* som omgiver Charleston. Tag eksempelvis en tur ud til plantagen McLeod med det tilhørende pompøse plantagepalæ, der blev opført i 1851. Palæet er pompøst med sine ranke hvide søjler og georgianske byggestil, og indretningen indenfor er bevaret i den oprindelige stil.

Stedet tilbyder guidede besøg, hvor man kan høre om de umenneskelige vilkår, som de slavegjorte afroamerikanerne levede under her, men også om tiden efter afskaffelsen af slaveriet og helt frem til 1990.

Den sidste afroamerikanske beboer i ejendommen arbejdede som sygeplejerske for William E. McLeod, som var den sidste medlem af slægten og barnebarn til den mand, der tog hendes tipoldeforældre som slaver. Hun flyttede ud af sin bolig – en tidligere slavebarak – efter William døde i 1990.

USA's første landskabshave

Middleton Place er USA's ældste landskabshave og blev anlagt i 1741 efter engelsk forbillede med symmetri og balance. Her er de kønneste blomsterbede, mosbegroede egetræer og velfriserede grønne plæner, som skråner let ned til et stort vandområde. Middleton-familiens hus fra 1755 er i dag indrettet som museum, der tilbyder guidede rundvisninger. Her kan man blandt andet se palæets forskellige rum, der stadig står med den oprindelige indretning.

I tilknytning til palæet er en henrivende restaurant med fine, traditionelle *lowcountry*-retter. Er vejret godt, sidder man selvfølgelig udenfor og nyder synet ned over en sø, hvor der ikke så sjældent ligger et par alligatorer ved bredden og hviler. Vi er vel ikke i Syden for ingenting!

Der er en herlig stilhed i de små sidestrøg.

Superb sydstatsmad

Maden er endnu en god grund til at besøge Charleston. Det traditionelle *lowcountry*-køkken, der er udbredt i South Carolina og nabostaten Georgia, er en herlig blanding af afrikanske, spanske, franske og caribiske traditioner. Her er der masser af seafood på menuen: krabber, fisk, rejer og østers, som tilberedes på alskens måder. Læg hertil ris, okra, peberfrugter og tomater. Der er generelt et stort fokus på jord-til-bord-konceptet, hvor der bruges friske, lokale råvarer.

Prøv eksempelvis en klassiker som *Hoppin' John* (en risret med bønner og bacon) eller *Shrimp and Grits*, hvor hovedingredienserne er rejer og forskellige former for gryn, ofte majsgryn. Og så skal man naturligvis også smage på en aromatisk krabbesuppe, som serveres mange steder.

Den første uge af marts afholdes den årlige Food & Wine Festival i Charleston, hvor madelskere fra hele landet valfarter hertil for at smage den lækre mad, som byens mange prisvindende kokke fremtryller.

En guidet byvandring med selskabet Bulldog Tours giver et godt overblik over byens historie og de mange kulinariske tilbud. Under turen besøges en række forskellige spisesteder. Turene starter tit ved 14-15-tiden, så undlad endelig frokosten, for ellers er der ikke plads i maven.

REJSER

Foto: Jens Henrik Nybo

Rødder

Fortryllende Charleston har en rig, men også grum historie med borgerkrig og slaveri. Side 18

Charleston er en tidslomme af stilhed og skønhed

Mosset hænger tæt fra træernes kroner i Beaufort og skygger på en måde, der er karakteristisk for egnen.

Charleston i South Carolina er en af USA's mest fortryllende byer med en rig historie – også den grumme. Det var her, den amerikanske borgerkrig begyndte, og hertil ufatteligt mange slaver ankom.

JENS HENRIK NYBO (TEKST OG FOTO)
CHARLESTON, USA

Klak-klak-lydene fra hesteskoene på brostenene lyder igen og igen, når hestene trækker vogne med gæster rundt i Charleston, og især i de mindste gyder og stræder, hvor husene står tættest, forstærkes lydbilledet. Det er en helt usædvanlig oplevelse i en amerikansk by, der ellers i de fleste tilfælde er pakket med trafik, høje lyde af sirener og hvinende bilhjul.

Her i Charlestons historiske distrikt er ingen 7-Eleven og kædebutikker. Derimod en mangfoldighed af små nichebutikker, udsøgte gallerier og spisesteder, hvor alt godt fra det nærliggende hav dominerer spisekortene.

Særlig fortryllende er aftentimerne i Charleston. Her er en helt uforstyrret ro. På en klar aften er der udsigt til et væld af stjerner, for der er kun et blødt, nænsomt lys fra gadelamperne, der oplyser de smalle stræder. Inde i husene er svag belysning, og man ser silhuetter af beboere gående rundt bag gardinerne. Stræder som Chalmers Street, Linguard og Church Street er tæt på den fuldkomne idyl. Sanseligt er også den salte, fugtige brise fra havet, som ind over land henter eksotiske dufte fra de ivrigt blomstrende magnolier, azaleaer og jasminer her i foråret. Charleston er så atypisk amerikansk, at man føler sig mere hensat til en gammel europæisk by.

Før for de fattige – nu for de rige

Byen er en favorit blandt amerikanerne, og et par hundrede tilflyttere ankommer hver dag. Boligpriserne er da også røget i vejret, især på halvøen, hvor det oprindelige Charleston fra 1670 ligger omgivet af floderne Ashley mod vest og Cooper mod øst, som i syd mødes og løber ud i Atlanterhavet. Husene – eller rettere palæerne – i South East Bay og The Batterykvartererne i det sydlige Charleston kræver en kæmpe formue. For 30 år siden var det lavindkomstfamilier – især sorte og latinoer – som boede i den historiske bydel, men i takt med restaurering steg huspriserne, så i dag er det velbeslåede, som bor her, og dem med lavere indkomst, der er rykket ud i periferien.

Utallige huse og bygninger er i dag fredet, og der er skrappe regler for boligerne i det historiske centrum. Dårligt nok et søm må hamres i væggen, uden det er godkendt. Kønt er det overalt. Som langs Rainbow Row med de pastelfarvede facader, aflange rundbuede vinduer og tætstående vajende palmette-palmer langs fortovet.

Eller den kridhvide St. Michaels Church fra 1680'erne med sit ranke tårn – i øvrigt byens ældste kirke.

Alt i det historiske Charleston med en udstrækning på højst tre kilometer er inden for gå-rækkevidde. Særlig mange historiske bygninger er der i det lille French Quarter-distrikt i midten af det historiske Charleston.

Der er et væld af oplevelser i byens historiske centrum, men også i oplandet. Strande af høj klasse, plantagepalæer, historiske mindesmærker som Fort Sumter, hvor borgerkrigen startede, og længere væk andre charmerende byer.

rejser@pol.dk

REJSEDEKLARATION

Politikens rejse og ophold var betalt af Charlestons turistråd. Turistorganisationen har ikke haft nogen indflydelse på artiklens indhold.

FAKTA

Turen til Charleston

Klimaaftryk tur-retur:
Fly: 1.832 kg CO_2 per person (det svarer til at kunne køre ca. 14.408 km i benzinbil).

Privatforbrug: En dansker udleder i snit 13.000 kg CO_2 per år.

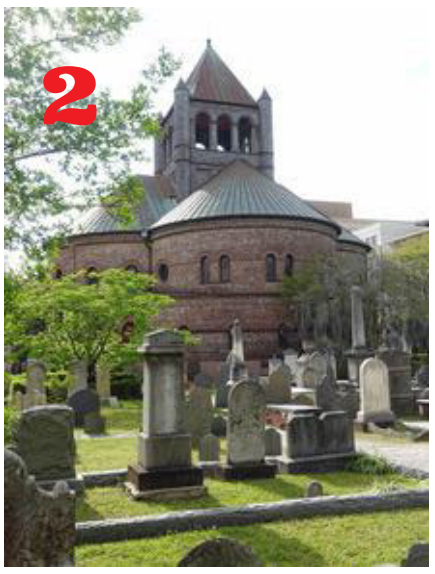
Læs om udregningerne bag tallene på
WWW politiken.dk/klimaudregning

Transport: Ingen direkte flyforbindelser fra Danmark til Charleston. Til gengæld talrige daglige afgange til Charleston fra lufthavne i New York, Washington og Atlanta, hvortil der er nonstop afgange fra Kastrup.

Bedste rejsetid: Fra primo april til ultimo november. Vintermånederne kan blive kølige og våde. Omvendt er juli indtil medio september ofte med meget varme og høj luftfugtighed. Ydersæsonerne er således mest behagelige.

Overnatning: Charleston har et stort udbud af hoteller til relativt højere priser end andre steder i provinsen. Vær obs på, at byen er en populær turistdestination og yndet som kongresby. Book derfor overnatning i god tid.

Fem bud på, hvad du kan opleve i Charleston

Besøg museet, der ligger, hvor mange slaver ankom. Oplev kulturen de bragte med sig, og slut turen på pragtfulde strande langs Atlanterhavet

JENS HENRIK NYBO (TEKST OG FOTO)

1 Afroamerikansk museum
Efter tyve års arbejde åbnede sidste år det interessante museum International African American Museum ved Gadsten's Wharf, nøjagtigt det sted, hvor mange slaver ankom. Det skønnes, at 90 procent af afroamerikanerne kan føre mindst én slægtning tilbage til Charleston. Den lange etplans bygning hviler på 18 runde sokler flere meter over jorden. Under bygningen er anlagt en park med skulpturer og beplantninger med oprindelse i Afrika og lokalområdet. Bygningens ydre er beklædt med hundredtusinder af beige mursten fra et dansk teglfirma. Indenfor er museet delt op i to; en kronologisk tidslinje med beskrivelser af vestafrikanske kultursamfund, vilkårene som slaver og som frie, de store borgerretskampe i 1950-1960'erne og til nutiden med eksempler som Black Lives Matter. Det andet afsnit er tematisk opdelt og viser overvejende genstande som masker, kostumer og instrumenter fra de dele af Afrika, hvorfra slaverne kom.

2 Spøgelser og sprut
Tusmørket har sænket sig, gadelamperne tændes, og prominente bygninger bliver oplyst. Vi indleder vores *ghost walk* med den kyndige guide Jeff, som de næste par timer fører os igennem en forunderlige verden af hjemsøgte steder, hvor det fortælles, at spøgelser stadig dukker op. Entusiastiske Jeff gør sit til at holde liv i mystikken, da han på byens ældste kirkegård fra 1689 viser gravsteder over prominente borgere, som skulle være hjemsøgt. Det er buldrende mørkt, og da han tænder sin telefon med en video af en gravsten, ses et livagtigt spøgelse danse hen over stedet, og der lyder et sus fra især børnene. Han fortæller, at kirkegården blev anlagt på byens højeste sted, så man undgik, at ligene ville flyde ud i gaderne ved de hyppige oversvømmelser, samt om lyssky personer, som huserede i 1800- og 1900-tallet og ernærede sig ved salg af sprut, dengang Charleston var kendt som *The Drinking City*.

3 Natur i historiske rammer
Grønt og atter grønt dominerer i Middleton Places vidtstrakte parkområde blot en halv times kørsel fra downtown Charleston. Ud til Ashley-floden byder stedets 24 hektar på alle tænkelige vækster – fra krogede gamle egetræer til nysselige store bede med et blomstervæld uden lige. Middleton Place er USA's ældste landskabshave og blev anlagt i 1741 i engelsk symmetrisk stil. Højest oppe ligger det hus, som Middleton-familien opførte i 1755. I dag er det museum med guidede rundvisninger gennem huset, hvis indretning fremstår som for 250 år siden. En kort gåtur fra palæet ligger Plantation Stableyards – smukke hestestalde, hvor lokale fritidshåndværkere snitter træværktøj som i 1700-tallet. I tilknytning til palæet er en fin restaurant. Kigger man ned over den lille dam, kan man ofte nyde maden til synet af et par alligatorer på bredden.

4 Den levende gullah-kultur
Alfonzia Miller er chauffør og guide. Begge dele mestrer han overbevisende på vores rundtur over temaet *gullah* på øerne James og John over for Charleston-halvøen. Selv har han rødder i gullah-kulturen. Under kørslen fortæller han om den særlige kultur, som slaver fra Vestafrika udviklede i *low-country* kystområdet fra North Carolina til Georgia. »Gullah er både et sprog, en kultur og en fælles historie. Efter borgerkrigen levede de sorte isoleret i kystområdet og kunne derfor bevare deres kultur uforstyrret«, fortæller Alfonzia. Sproget har sin base i engelsk, men er tilsat ord og vendinger fra Vestafrika. Det tales stadig i samfund, som ønsker at bibeholde gullah-kulturen. Han stopper ved et såkaldt freedman – et simpelt træhus malet i farverige caribiske farver, hvor flere gullaher bor. På en veranda sidder en kvinde og fletter en kurv. En del af kulturen er netop fine sivflettede genstande, som kunsthåndværkerne sælger i byens store markedshal.

5 Tilbagelænet lillebror mod syd
Hængende spansk mos blafrer let i brisen fra søen, der omgiver byen mod øst. Langs Bay Street ud mod Beaufort-floden står gamle egetræer med brede kroner side om side på begge sider af vejen. Den omfangsrige mos danner et tæt espalier, der nogle steder ikke lader solens stråler trænge igennem. I Beaufort, en god times kørsel fra Charleston, er der en anden ro end hos storebroderen. Beaufort er den næstældste by i South Carolina, men de fleste af de overvejende kridhvide huse og palæer, næsten alle med de egnstypiske dekorerede verandaer, er opført omkring 1900-tallet. Der er dog også historisk vigtige bygninger med langt flere år på bagen, som den hvide St. Helena-kirke med sit irrede kobberbeklædte tårn fra 1724 samt Thomas Fuller House fra 1796 og Milton Maxcy House fra 1813. Ikke sjældent får Beaufort besøg af filmfolk. Mange scener i filmklassikeren 'Forrest Gump' med Tom Hanks blev optaget i og omkring Beaufort. Fra byen fører broer over til først St. Helena Island og derpå Hunting Island. Helt herude ligger pragtfulde strande langs Atlanterhavet.